

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

1. Tantárgyi címoldal

Cigány népismeret 1-4. évfolyam

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

a cigány népismeret tantárgy oktatása a Sarkadi Általános Iskola Kossuth utcai székhelyintézményében, (5720 Sarkad, Kossuth utca 17.) és a Sarkadi Általános Iskola Kötegyáni Tagintézményében (5275 Kötegyán, Tácsics utca 9-11.) történik, 1-től 8. évfolyamig mindegyik évfolyamon.

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
1.	1	37	29	8
2	1	37	29	8
3.	1	37	29	8
4.	1	37	29	8

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I.31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet módosításáról

A cigány nemzetiségi nevelés-oktatás kerettantervei – magyar nyelven folyó cigány nemzetiségi oktatás, Cigány népismeret Valamennyi nevelési-oktatási forma számára „A” változat alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervét kidolgozta:

Tóth Zoltánné pedagógus

A tantárgy helyi tantervét véleményezte, a nevelőtestület számára elfogadásra javasolta:

Pappné Szabó Erzsébet igazgató

2. Tantárgyi bevezető

A hazai cigány nemzetiség számára a kultúra az identitás fenntartásának és megerősödésének alapvető feltétele. Megnöött a nemzetiségi nevelést és oktatást végző intézmények szerepe a kultúra közvetítésében, az identitás tudatosításában. A nevelés és oktatás feladatai éppen ezért nem korlátozódhatnak csak az ismeretek átadására és a készségek fejlesztésére. Gyakorlati és sokrétűen felhasználható tudásra és a képességek fejlesztésére kell törekedni, amelyek egyben feltételei az értékeken alapuló cselekvésnek. Az önmeghatározás, az ítélőképesség, a tudomány és művészet iránti nyitottság és a mindenkori személyes adottságok és lehetőségek határain belüli teljesítmény elérése a cél. Ez a feltételrendszer nyit utat a felelősségteljes élet felé. Az élethosszig tartó tanulás jegyében a magyarországi nemzetiségek legfontosabb oktatáspolitikai célja egy olyan nevelési és oktatási kínálat fenntartása és fejlesztése, amely mindenki számára elérhető és átjárható. A szokások ápolása, a történelem és a jelen ismerete – mindezek az identitás nélkülözhetetlen részét képezik. Modern világunkban az emberi kapcsolatokon keresztül történő tanulás éppoly fontos, mint a tudás és az információ megszerzése, valamint cselekvési stratégiák kifejlesztése. A tantárgy sajátosságából - miszerint a család érték- és hagyományközvetítő szerepét és azok tiszteletét egyre inkább át kell vállalnia - adódnak a célok és feladatok is. A cigány nemzetiségi nevelést, oktatást vállaló iskolák tanulói először élményszerű helyzetekben találkoznak a legfontosabb hagyományokkal, az életmódbeli szokásokkal és a nemzetiség kultúrájával. Ezekre az élményekre építve cselekvés- és projektorientált oktatási formákban a fokozatosság elve alapján szereznek ismereteket a nemzetiség történeleméről, néprajzáról, nyelvéről, irodalmáról és a médiáról. A tanulók tájékozottak abban, hogy a hagyományörzés családon kívüli színterei különböző intézmények és szervezetek. A népismeret tantárgy tanulása a tanulók számára lehetővé teszi, hogy toleránsak és nyitottak legyenek a mássággal szemben, amely alkalmassá teszi őket más nemzetiségek és népek elfogadására. A heti egy tanítási óra tizenkét évfolyamon keresztül intenzív és alapos ismeretszerzést és képességfejlesztést tesz lehetővé. A kerettanterv a népismeretet önálló tantárgyként tervezte.

A népismeret tantárgy feladata - identitás- és értékközvetítés - hatással van a módszerek megválasztására. A nyitott oktatási formákban történő tanítás olyan ismeretszerzést biztosít, amely az élménytől a cselekvésen és megértésen át a tapasztalathoz vezet. Így fokozatosan kialakulnak a tanulóknak azok a kompetenciák, amelyek alkalmassá teszik őket önálló projektek lebonyolítására.

I. Fejlesztési feladatok

Fejlesztési feladatok

1. Tanulási, gondolkodási kompetenciák
2. A kommunikációs kompetenciák, személyes és társas kapcsolati kompetenciák
3. Tájékozódás térben és időben

II. Közműveltségi tartalmak

1-4. évfolyam

1. Közösségi élet (régen és ma):

- Énkép, családi kör, rokoni kapcsolatok
- Élethelyzetek, életmódok, események, ünnepek
- Településtípusok, utcák, házak, berendezési tárgyak
- Lakóhely és közvetlen környezete

2. A cigány kultúrkör elemei

- Hagyományos cigány mesterségek, gazdasági élet
- A cigány konyha sajátosságai
- Dalok, mondókák, versek, mesék, közmondások, köszöntők, játékok
- A cigány tánc alapelemei

3. A cigány nyelvek (romani, beás)

Az első évfolyam az óvodából az iskolába való átmenetet képezi, ebből adódóan az időigényes cselekvésen alapuló tanulás, valamint az órászervezési formák állnak a középpontban. Az egyéni érdeklődés döntő fontosságú. Törekedni kell a tanulók között lévő különbségek lépésről lépésre történő kiegyenlítésére.

A második évfolyamban időigényes cselekvésen alapuló tanulás, valamint az órászervezési formák állnak a középpontban. Az egyéni érdeklődés döntő fontosságú. Törekedni kell a tanulók között lévő különbségek lépésről lépésre történő kiegyenlítésére.

A tantárgy bő teret kínál kérdések megfogalmazására és megválaszolására, kommunikációs helyzetek egyszerű nyelvi eszközökkel történő megoldására, a tér-idő fogalmának mélyítésére.pl.: Mesékre jellemző szavak gyűjtése. Mesék dramatizálása, meseillusztrációk készítése szabadon választott technikákkal. Dramatizálás, szituációs játékok. Egyszerű gyermekdalok és tánclépések gyakorlása. Ritmusgyakorlatok. Állatok és gyógyító növények képekről való felismerése. Ünnepi szokások megfigyelése, versek, mondókák, köszöntők memorizálása.

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

A harmadik és negyedik évfolyam szoros kapcsolatban áll az első két évfolyammal. Ebben az időszakban azok a tanulási és tanítási folyamatok erősödnek, amelyek az iskolai teljesítményhez kötődnek. A tanulók személyes motiváltságára különös hangsúlyt kell fektetni.

A tantárgy lehetővé teszi a szóbeli kifejezőképesség nagymértékű fejlesztését élménybeszámolók, tapasztalatok megosztásának biztosításával. Mélyíti a tanulók mérlegelő gondolkodását, mindennapi felelősségvállalását. A megismert növények, állatok rendszerezése aszerint, hogy mire használták, pl.: gyógyítás, hús - táplálkozás, bunda - melegedés stb. Nép- és műmesék, történetek, mondák előadása, mesemondási szokások megjelenítése kulturális rendezvényeken is. Erdők, mezők növényeinek (gyógynövényeinek) felismerése. Az oláh cigány tánc egy fajtájának alaplépései gyakorlása. Hangszerek és hangszerpótló eszközök hangjának felismerése, megkülönböztetése és összehasonlítása (hangszín – magasság, ritmikusság).

Tanulási, gondolkodási kompetenciák

A gondolkodási készségeket fejlesztik azok a tanulási tevékenységek, amelyek különböző élethelyzetek, információforrások, médiatartalmak elemzését igénylik.

A személyes beszélgetések, cigány népcsoport életmódja, a család és környezet nemzetiségi kötődése és a valóságos élethelyzetekben felmerülő etikai problémák, konfliktusok és a szabályok felismerése közben a tanuló elemző, problémamegoldó, mérlegelő gondolkodás alkalmazásával vizsgálja az események bekövetkezésének feltételeit. Átalakítja a szerzett információt, következtetéseket von le, magyarázatot keres, rendszerezést végez.

A tantárgy keretében alkalmazott módszerek elősegítik az aktív tanulóvá válást, a tanulás tervezését, az egyéni tanulási stílus kialakítását és a tanulási útvonalak felfedezését, a mérlegelő gondolkodást, a belső motiváción nyugvó cselekvést, a célok elérése iránti elkötelezettséget, a metakognitív stratégiák alkalmazását.

A kommunikációs kompetenciák, személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A kommunikációs kompetenciák formálása során a tanuló gyakorolja az érzelmek kommunikálásának, az empátián nyugvó értő figyelemnek, az álláspontok asszertív megjelenésének, az erőszakmentes kommunikációnak, az adatokra támaszkodó érvelésnek és

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

a megfelelő vitakultúrának, valamint a társas konfliktusok kezelésének kommunikációs technikákat igénylő változatait.

A tantárgy támogatja az önismereten alapuló önszabályozás és önfejlesztés megvalósítását, a lelkiismeretesség, az alkalmazkodóképesség, a kezdeményezőkézség, az elkötelezettség kialakulását, és a teljesítmény javítására való törekvést. Magyarországi települések adottságainak (munka és megélhetés) megismerése szülőikkel, idősebb személyekkel történő beszélgetések kapcsán A legfontosabb állami jelképek értelmezése és azokhoz viszonyuló helyes magatartás. E gyakorlatok során az érzelmek felismerésének és kifejezésének, az érzelmi állapotok szabályozásának, a társas helyzetek észlelésének, a konfliktusok kezelésének és a döntéshozatali készségeknek a fejlesztése válik hangsúlyossá

Tájékozódás térben-időben

Az időbeli tájékozódás elősegíti a minden ember számára éppen aktuális jelen-élmény tudatosulását, az „itt” és „most” pillanat folytonosságának kialakulását, az én-élmény megtapasztalását. Ehhez azonban meg kell tanulni az időméréssel, az idő szakaszolásával összefüggő ismereteket, a szükséges nyelvi kifejezésmódokat. Így lesznek képesek a természet és a társadalom fejlődésének történetének, törvényszerűségeinek megértésére, és a dolgok, események jelenségének egymáshoz, és magukhoz való objektív és szubjektív viszonyítására. Az időélmény megtapasztalását elősegítik a ciklikusan visszatérő események, történések. A felnőtt életvezetéshez szükséges a célirányos és tervszerű cselekvés megtanulása. Ennek előkészítő szakaszában a gyermekek fokozatosan megtanulják, hogy milyen lépésekkel lehet egy kitűzött célt elérni, becsléssel elképzelik, hogy ehhez mennyi időre és milyen egyéb feltételekre van szükség. Ezt segíti elő pl.: Az idő tagolására szolgáló kifejezések használata romani, beás és magyar nyelven. Idő meghatározások A településre jellemző helymeghatározások (templom, iskola, temető) Viszonyítások tér-idő gyakorlására (előbb, utóbb, előtt, után, később, korábban, ugyanakkor, most, régebben mellett, alatt, felett, mögött). Az idő tagolására szolgáló kifejezések helyes használata: perc, óra, nap, hét, hónap, év Helyi tájékozódás gyakorlása. Egyszerű alaprajzok készítése. Ismerkedés a térképpel Az idő tagolására és múlására, valamint helymeghatározásra vonatkozó kifejezések gyűjtése és használata Hagyományos foglalkozások bemutatása és kipróbálása (vályogtégla készítése, kosárfonás, fafaragás...)

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

3. A cigány népismeret tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

1. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám	Témakör összeitőkerete
Szociális kapcsolatok	6	1	7
Természeti és társadalmi környezet	6	3	9
Múlt és jelen	5	3	8
Kulturális élet	10	1	11
Cigány nyelvek	2		2
Évfolyam összesen (óra)	29	8	37

2. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám	Témakör összeitőkerete
Szociális kapcsolatok	5	2	7
Természeti és társadalmi környezet	5	3	9
Múlt és jelen	6	1	7
Kulturális élet	10		10
Cigány nyelvek	3	2	5
Évfolyam összesen (óra)	29	8	37

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

3. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám	Témakör összidőkerete
Szociális kapcsolatok	6	1	7
Természeti és társadalmi környezet	6	2	8
Múlt és jelen	5	3	8
Kulturális élet	9	1	10
Cigány nyelvek	3	1	4
Évfolyam összesen (óra)	29	8	37

4. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Szociális kapcsolatok	5	2	7
Természeti és társadalmi környezet	6	2	8
Múlt és jelen	6	2	8
Kulturális élet	10		10
Cigány nyelvek	2	2	4
Évfolyam összesen (óra)	29	8	37

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

4. Tantárgyi tartalom: témakörök elemzése évfolyamonként

1. évfolyam

Témakör neve	Szociális kapcsolatok	Órakeret 7 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tud családrajzot készíteni - meg tudja különböztetni a távolabbi rokon kapcsolatokat - képes használni a megfelelő cigány megnevezéseket a rokonsági fokok esetében - ismeri a család és a rokonság életének fontos eseményeit a hétköznapi és az ünnepek vonatkozásában is. - megtapasztalja a családhoz, a szűkebb közösséghez, nemzetiségéhez tartozás érzését, nyitottá válik a családi és közösségi értékek befogadására - életkori sajátosságainak megfelelően bemutatja családját és nemzetisége értékeit 	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: Személyes beszélgetések: énkép, szülők, család, rokonok - cigány megnevezések használata. Családrajz készítése. Távolabbi rokoni kapcsolatok megkülönböztetése. A család és a rokonság életének fontos eseményei (mindennapok és ünnepnapok). Magatartásformák. pl. régi családi fotók gyűjtése, beszélgetés szülőkkel, idős rokonokkal, hajdani konyhában használatos eszközök gyűjtése, kiállítás összeállítása, múzeum-, tájházlátogatás, múzeumpedagógiai foglalkozásokon való részvétel,</p>	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

	stb.
Fogalmak: anya, apa, testvér, nagyszülő, család, rokon	

Témakör neve	Természeti és társadalmi környezet	Órakeret 9 óra
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:	A tanuló: <ul style="list-style-type: none"> - megtapasztalja környezete élő és élettelen dolgait, azokat képes megnevezni - életkorának megfelelő módon tudja jellemezni az élőlényeket, tárgyakat - életkorának megfelelően tud tájékozódni lakóhelyén - ismeri lakóhelye jellegzetes cigány családi házának jellemzőit 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek: Jellemző tárgyak, épületek, képek megfigyelése. A településre jellemző helymeghatározások (templom, iskola, temető). Tájékozódás gyakorlása. A családi ház, az utca jellegzetessége. A természet szeretete. Épített környezet: régen és ma. pl. régi fotók gyűjtése, beszélgetés szülőkkel, idős rokonokkal hajdani lakóházakról, a településről, tájházlátogatás, rajz készítése a település, a környezet elemeiről, stb.	
Fogalmak: ház, épület, utca, falu, város, élő és élettelen környezet		

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

Témakör neve	Múlt és jelen	Órakeret 8 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Életkorának megfelelően helyesen használja a jelen és a múltfogalmait - Ismer / fel tud idézni cigány meséket/eredetmondákat - Ismeri a cigányság szimbólumait, ezeket életkorának megfelelően értelmezni tudja 	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: A cigány meséken, eredetmondákon keresztül - az életkori sajátosságoknak megfelelően – betekintés az elődök életébe. A cigány mesemondás mássága. Emblematikus jelképek: zászló, himnusz megismerése, cigány mesék, eredetmondák olvasása, hallgatása, bábkészítés, dramatizálás, illusztráció készítése a történetekhez, zenehallgatás-éneklés, stb</p>	
<p>Fogalmak: vándorlás, ló, szekér, zászló, himnusz</p>		

Témakör neve	Kulturális élet	Órakeret 11 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismeri a legfontosabb cigány hagyományokat, szokásokat - ismeri a hagyományos cigány tánc néhány alapelemét, azt be tudja mutatni - fel tud idézni és be tud mutatni egy-két hagyományokhoz kötődő gyermekdalt, mondókát, gyermekverset. - megismeri a hagyományos cigány népzene néhány alapelemét, eszközét 	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

megfelelően:	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek: Ismerkedésszokásokkal (az év jeles napjai, az emberi élet fordulói), hagyományokkal: mondókák, gyermekversek, mesék hallatán. Hangutánzó játékok, hangadó és hangszerpótló eszközök megszólaltatása. Cigány dalok. Ünnepekhez kapcsolódó köszöntők, ajándékok, vendégvárás. Cigány ételek megismerése. A cigány tánc alapelemeinek kipróbálása. Mondókák, gyermekversek olvasása, bemutatása, közös tánc, közös zenélés, autentikus cigány zenész és táncos bevonása a tanulás folyamatába, filmek megtekintése, népdalgyűjtés
Fogalmak: találós kérdés, mondóka, kiszámoló, nyelvtörő, vers, mese, dal, hangszer, zene, tánc	

Témakör neve	Cigány nyelvek	Órakeret 2 óra
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:	A tanuló: <ul style="list-style-type: none"> - megismeri a magyarországi cigány nyelvek elnevezését - megismeri néhány alapszót a cigány nyelvekből - megismeri/memorizál egy-két cigány nyelvű verset, mondókát 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek: Nyelvhasználat otthon (családban, rokonságban) és az iskolában (tanár, tanulók). Néhány gyermekirodalmi mű megtanulása magyar és cigány (beás és/vagy romani) nyelven. Köszönési formák, számolás 1-10-ig.	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

Fogalmak: cigányok beszéde, hallás utáni ismétlés, figyelem, pontosság, gyakorlás	

A fejlesztés várt eredményei, a továbblétezés feltételei:

A cigány gyermekirodalomból ismerjenek néhány mondókát, kiszámolót, közmondást. Tudják megkülönböztetni a múlt és a jelen történéseit, eseményeit. Ismerjék családjukat, rokoni kapcsolataikat. Ismerjék emblemikus jelképeiket.

2. évfolyam

Témakör neve	Szociális kapcsolatok	Órakeret 7 óra
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:	A tanuló: <ul style="list-style-type: none">- tud családrajzot készíteni- meg tudja különböztetni a távolabbi rokon kapcsolatokat- képes használni a megfelelő cigány megnevezéseket a rokonsági fokok esetében- ismeri a család és a rokonság életének fontos eseményeit a hétköznapi és az ünnepek vonatkozásában is.- megtapasztalja a családhoz, a szűkebb közösséghez, nemzetiségéhez tartozás érzését, nyitottá válik a családi és közösségi értékek befogadására- életkori sajátosságainak megfelelően bemutatja családját és	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

	nemzetisége értékeit
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek: Személyes beszélgetések: énkép, szülők, család, rokonok - cigány megnevezések használata. Családrajz készítése. Távolsági rokon kapcsolatok megkülönböztetése. A család és a rokonság életének fontos eseményei (mindennapok és ünnepnapok). Magatartásformák. pl. régi családi fotók gyűjtése, beszélgetés szülőkkel, idős rokonokkal, hajdani konyhában használatos eszközök gyűjtése, kiállítás összeállítása, múzeum-, tájházlátogatás, múzeumpedagógiai foglalkozásokon való részvétel, stb.
Fogalmak: anya, apa, testvér, nagyszülő, család, rokon	

Témakör neve	Természeti és társadalmi környezet	Órakeret 9 óra
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:	A tanuló: <ul style="list-style-type: none"> - megtapasztalja környezete élő és élettelen dolgait, azokat képes megnevezni - életkorának megfelelő módon tudja jellemezni az élőlényeket, tárgyakat - életkorának megfelelően tud tájékozódni lakóhelyén - ismeri lakóhelye jellegzetes cigány családi házának jellemzőit 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek: Jellemző tárgyak, épületek, képek megfigyelése. A településre jellemző helymeghatározások (templom, iskola, temető). Tájékozódás gyakorlása. A családi ház, az utca jellegzetessége. A természet szeretete. Épített környezet: régen és ma. pl. régi fotók gyűjtése, beszélgetés szülőkkel, idős rokonokkal	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

	hajdani lakóházakról, a településről, tájházlátogatás, rajz készítése a település, a környezet elemeiről, stb.
Fogalmak: ház, épület, utca, falu, város, élő és élettelen környezet	

Témakör neve	Múlt és jelen	Órakeret 7 óra
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Életkorának megfelelően helyesen használja a jelen és a múltfogalmait - Ismer / fel tud idézni cigány meséket/eredetmondákat - Ismeri a cigányság szimbólumait, ezeket életkorának megfelelően értelmezni tudja 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<p>Tevékenységek: A cigány meséken, eredetmondákon keresztül - az életkori sajátosságoknak megfelelően – betekintés az elődök életébe. A cigány mesemondás mássága. Emblematikus jelképek: zászló, himnusz megismerése, cigány mesék, eredetmondák olvasása, hallgatása, bábkészítés, dramatizálás, illusztráció készítése a történetekhez, zenehallgatás-éneklés, stb</p>	
Fogalmak: vándorlás, ló, szekér, zászló, himnusz		

Témakör neve	Kulturális élet	Órakeret 10 óra

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismeri a legfontosabb cigány hagyományokat, szokásokat - ismeri a hagyományos cigány tánc néhány alapelemét, azt be tudja mutatni - fel tud idézni és be tud mutatni egy-két hagyományokhoz kötődő gyermekdalt, mondókát, gyermekverset. - megismeri a hagyományos cigány népzene néhány alapelemét, eszközét
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: Ismerkedésszokásokkal (az év jeles napjai, az emberi élet fordulói), hagyományokkal: mondókák, gyermekversek, mesék hallatán. Hangutánzó játékok, hangadó és hangszerpótló eszközök megszólaltatása. Cigány dalok. Ünnepekhez kapcsolódó köszöntők, ajándékok, vendégvárás. Cigány ételek megismerése. A cigány tánc alapelemeinek kipróbálása. Mondókák, gyermekversek olvasása, bemutatása, közös tánc, közös zenélés, autentikus cigány zenész és táncos bevonása a tanulás folyamatába, filmek megtekintése, népdalgyűjtés</p>
<p>Fogalmak: találós kérdés, mondóka, kiszámoló, nyelvtörő, vers, mese, dal, hangszer, zene, tánc</p>	

Témakör neve	Cigány nyelvek	Órakeret 5 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten,</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - megismeri a magyarországi cigány nyelvek elnevezését - megismeri néhány alapszót a cigány nyelvekből - megismeri/memorizál egy-két cigány nyelvű verset, mondókát 	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

életkorának megfelelően:	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek: Nyelvhasználat otthon (családban, rokonságban) és az iskolában (tanár, tanulók). Néhány gyermekirodalmi mű megtanulása magyar és cigány (beás és/vagy romani) nyelven. Köszönési formák, számolás 1-10-ig.
Fogalmak: cigányok beszéde, hallás utáni ismétlés, figyelem, pontosság, gyakorlás	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén, a továbbhaladás feltételei:

A cigány gyermekirodalom és ének-zene valamelyik műfajában a tanulók adnak elő egy-egy szabadon választott művet, vagy mondják el tartalmát. Tudják megkülönböztetni a múlt és a jelen történéseit, eseményeit. Ismerjék családjukat, rokoni kapcsolataikat, tudjanak róla folyamatosan beszélni. Legyenek pozitív élményeik a cigány népcsoporttal, emberekkel, társakkal kapcsolatban.

3. évfolyam

Témakör neve	Szociális kapcsolatok	Órakeret 7 óra
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten,	A tanuló: <ul style="list-style-type: none"> - megismeri a cigány család hagyományos szerkezetét, szerepeit - ismeri a családi normák szerepét - ismeri és megfelelően alkalmazza a család, nagycsalád, nemzetség fogalmát 	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

életkorának megfelelően:	<ul style="list-style-type: none"> - megtapasztalja a családi és a szélesebb, társadalmi együttélés szabályait megismeri saját családja tágabb rokonsági viszonyait
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<p>Tevékenységek: A cigány család szerkezete, hierarchiája. Azonos családba (silyéd, chalado), nemzetségbe (vigă, nyamipe) tartozás elvei, szempontjai. Családi normák, szabályok. Generációk együttélése. Ragadványnevek. A rokoni kapcsolatok részletesebb kibontása, rendszerezése. Emberi viszonyok szélesebb spektruma. Egyéni és közösségi hasonlóságok, különbségek. Cigányközösségek bemutatása.</p> <p>Családfakutatás, családfa készítése, beszélgetés felnőttekkel az összetartozásról, normákról, jellegzetes cigány nevek gyűjteményének készítése, látogatás cigány közösségekbe</p>
Fogalmak: féltestvér, unokatestvér, közösség, barátság, szabály	

Témakör neve	Természeti és társadalmi környezet	Órakeret 8 óra
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - részletesebben megismeri saját lakókörnyezetét - ismeretszerzés /megtapasztalás a cigánytelep jellemzőiről - tájékozódni képes lakóhelyén, tágabb környezetében - megismeri a hagyományos cigányéletforma és a természet összefüggéseit 	
Fejlesztési feladatok	Tevékenységek: Szűkebb és tágabb környezet. A ház berendezési	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

és ismeretek	tárgyai. Különböző házak, utcák, terek. Adott település szerkezete. Az itt élő nemzetiségek. Viszonyítások (tér-idő) gyakorlása. Cigánytelepek-cigányközösségek bemutatása egyéni élmények, képek alapján. Gazdasági élet nyomai. Kötődés a természethez. Ehető és mérges gombák. Kereset kiegészítő tevékenységek. Gyógynövények (kamilla, gyermekláncfű, hársfa, csalán) és gyógyító hatásuk. Növénygyűjtés, bajelhárítás, orvoslás. Állatok a lakókörnyezetben, haszonállatok. Település bejárása, térképkészítés, látogatás cigány közösségeknél, interjú a természetet jól ismerő cigány emberekkel, makett készítés, teafőzés, stb
Fogalmak: település, telep, cigánysor, gazdasági élet	

Témakör neve	Múlt és jelen	Órakeret 8 óra
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:	A tanuló: <ul style="list-style-type: none"> - képes az idő tagolására szolgáló kifejezések helyes használatára. - megismeri a múlt cigány hagyományának, kultúrájának jelentős képviselőit, a jelen cigány kultúrájának neves előadóit, művészeit - ismeri és elő tudja adni a cigány himnuszt 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek: A legfontosabb állami jelképek értelmezése. A cigány himnusz (Zöld az erdő) megtanulása. Híres cigányok régen és ma (irodalom, képzőművészet, zene). Nép- és műköltészeti alkotásokban pozitív és a negatív hősök tulajdonságainak elemzése. Cigánydalok, cigányzenék, cigánytáncok. Modern irányzatok. Példaképek. Pl.: cigánytánc tanulása, zenehallgatás, zenélés, irodalmi művek olvasása,	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

	megtanulása, előadása
Fogalmak: jelkép, irodalom, képzőművészet, népzene, műzene, hangszerpótlás, példakép	

Témakör neve	Kulturális élet	Órakeret 10 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - megtapasztalja az ismeretbővítés, az információk cseréjének sokféleségét. - megismeri és megtapasztalja a hagyományos cigány mesterségek értékeit - megismeri és bemutatja a népi szokásokat, hagyományokat. - nyitottá válik a családi és közösségi értékek befogadására 	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: Az év jeles napjaihoz, az emberi élet fordulóihoz kötött szokások (születés, keresztelés, háztűznéző, leánykérés, esküvő, menyasszonytánc, halál, virrasztás, temetkezés). Szolgáltatót (betlehemezés, karácsonyi kántálás) és alkalmazott (búcsús és halottas énekek) hagyományok. A cigány kultúrkör színeinek és motívumainak felfedezése.</p> <p>A cigány tánc ritmuskísérete. Üdvözlési formák, alkalmakhoz kapcsolódó köszöntések, jókívánságok. Babonák és hiedelmek (betegségdémonok, végzet, jóslás, szerencseszimbólumok). Istenhit.</p> <p>Hagyományos mesterségek bemutatása és kipróbálása (vályogvetés, kosárfonás, fa- és fémmegmunkálás, muzsikálás, lókereskedelem).</p> <p>kultúraőrző fotók, tárgyak gyűjtése, riportkészítés, film és-hangfelvétel készítése, látogatás/meghívás hagyományőrző csoportoknál, stb.</p>	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

Fogalmak: szokás, hagyomány, viselet, motívum, ritmus, mesterség

Témakör neve	Cigány nyelvek	Órakeret 4 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Nyitottá válik a cigány nyelvek megismerésére <p>megismeri a két cigány nyelv eredetét, hangjait, azokat képes olvasni,</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: A cigány hangok helyes kiejtése. Írott szöveg olvasása.</p> <p>A két cigány nyelv megismerése. Szótárhasználat.</p> <p>Nyelvjárások és mesterségek kapcsolata.</p> <p>Memoriterek.</p>	
<p>Fogalmak: írott és hallott szöveg, memoriter, szótár, nyelvjárás</p>		

A fejlesztés várt eredményei a harmadik évfolyam végén, a továbbhaladás feltételei:

A cigány irodalom minden műfajában legyenek képesek a tanulók előadni egy-egy szabadon választott művet. Ismerjék a lakóhelyükön élő nemzetiségeket, a cigány népcsoportot, annak hagyományos mesterségeit, szokásait. Képesek legyenek saját népcsoportjukról, rokonságukról, családjukról, nemzetiségi élményeikről szóban beszámolni. Adjanak elő cigány táncmotívumot és/vagy cigány dalt. A múlt és a kultúra megismerésével a tanulóknak formálódjon az azonosságtudat.

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

4. évfolyam

Témakör neve	Szociális kapcsolatok	Órakeret 7 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - megismeri a cigány család hagyományos szerkezetét, szerepeit - ismeri a családi normák szerepét - ismeri és megfelelően alkalmazza a család, nagycsalád, nemzetség fogalmát - megtapasztalja a családi és a szélesebb, társadalmi együttélés szabályait - megismeri saját családja tágabb rokonsági viszonyait 	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: A cigány család szerkezete, hierarchiája. Azonos családba (silyéd, chalado), nemzetségbe (vigă, nyamipe) tartozás elvei, szempontjai. Családi normák, szabályok. Generációk együttélése. Ragadványnevek. A rokoni kapcsolatok részletesebb kibontása, rendszerezése. Emberi viszonyok szélesebb spektruma. Egyéni és közösségi hasonlóságok, különbségek. Cigányközösségek bemutatása.</p> <p>Családfakutatás, családfa készítése, beszélgetés felnőttekkel az összetartozásról, normákról, jellegzetes cigány nevek gyűjteményének készítése, látogatás cigány közösségekbe</p>	
<p>Fogalmak: féltestvér, unokatestvér, közösség, barátság, szabály</p>		

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

Témakör neve	Természeti és társadalmi környezet	Órakeret 8 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - részletesebben megismeri saját lakókörnyezetét - ismeretszerzés /megtapasztalás a cigánytelep jellemzőiről - tájékozódni képes lakóhelyén, tágabb környezetében - megismeri a hagyományos cigányéletforma és a természet összefüggéseit 	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: Szűkebb és tágabb környezet. A ház berendezési tárgyai. Különböző házak, utcák, terek. Adott település szerkezete. Az itt élő nemzetiségek.</p> <p>Viszonyítások (tér-idő) gyakorlása.</p> <p>Cigánytelepek-cigányközösségek bemutatása egyéni élmények, képek alapján. Gazdasági élet nyomai. Kötődés a természethez. Ehető és mérges gombák. Kereset kiegészítő tevékenységek. Gyógynövények (kamilla, gyermekláncfű, hársfa, csalán) és gyógyító hatásuk. Növénygyűjtés, bajelhárítás, orvoslás. Állatok a lakókörnyezetben, haszonállatok. Település bejárása, térképkészítés, látogatás cigány közösségeknél, interjú a természetet jól ismerő cigány emberekkel, makett készítés, teafőzés, stb</p>	
<p>Fogalmak: település, telep, cigánysor, gazdasági élet</p>		

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

Témakör neve	Múlt és jelen	Órakeret 8 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - képes az idő tagolására szolgáló kifejezések helyes használatára. - megismeri a múlt cigány hagyományának, kultúrájának jelentős képviselőit, a jelen cigány kultúrájának neves előadóit, művészeit - ismeri és elő tudja adni a cigány himnuszt 	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: A legfontosabb állami jelképek értelmezése. A cigány himnusz (Zöld az erdő) megtanulása.</p> <p>Híres cigányok régen és ma (irodalom, képzőművészet, zene). Nép- és műköltészeti alkotásokban pozitív és a negatív hősök tulajdonságainak elemzése. Cigánydalok, cigányzenék, cigánytáncok. Modern irányzatok. Példaképek. Cigánytánc tanulása, zenehallgatás, zenélés, irodalmi művek olvasása, megtanulása, előadása</p>	
<p>Fogalmak: jelkép, irodalom, képzőművészet, népzene, műzene, hangszerpótlás, példakép</p>		

Témakör neve	Kulturális élet	Órakeret 10 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - megtapasztalja az ismeretbővítés, az információk cseréjének sokféleségét. - megismeri és megtapasztalja a hagyományos cigány mesterségek értékeit - megismeri és bemutatja a népi szokásokat, hagyományokat. 	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

megfelelően:	- nyitottá válik a családi és közösségi értékek befogadására
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<p>Tevékenységek: Az év jeles napjaihoz, az emberi élet fordulóihoz kötött szokások (születés, keresztelés, háztűznéző, leánykérés, esküvő, menyasszonytánc, halál, virrasztás, temetkezés). Szolgáltatott (betlehemezés, karácsonyi kántálás) és alkalmazott (búcsús és halottas énekek) hagyományok. A cigány kultúrkör színeinek és motívumainak felfedezése.</p> <p>A cigány tánc ritmuskíséréte. Üdvözlési formák, alkalmakhoz kapcsolódó köszöntések, jókívánságok. Babonák és hiedelmek (betegségdémonok, végzet, jóslás, szerencseszimbólumok). Istenhit.</p> <p>Hagyományos mesterségek bemutatása és kipróbálása (vályogvetés, kosárfonás, fa- és fémmegmunkálás, muzsikálás, lókereskedelem).</p> <p>Kultúraőrző fotók, tárgyak gyűjtése, riportkészítés, film és hangfelvétel készítése, látogatás/meghívás hagyományőrző csoportoknál, stb.</p>
Fogalmak: szokás, hagyomány, viselet, motívum, ritmus, mesterség	

Témakör neve	Cigány nyelvek	Órakeret 4 óra
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nyitottá válik a cigány nyelvek megismerésére megismeri a két cigány nyelv eredetét, hangjait, azokat képes olvasni, 	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek: A cigány hangok helyes kiejtése. Írott szöveg olvasása. A két cigány nyelv megismerése. Szótárhasználat. Nyelvjárások és mesterségek kapcsolata. Memoriterek.
Fogalmak: írott és hallott szöveg, memoriter, szótár, nyelvjárás	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén, a továbbhaladás feltételei:

A cigány irodalom minden műfajában legyenek képesek a tanulók előadni egy-egy szabadon választott művet. Ismerjék a lakóhelyükön élő nemzetiségeket, a cigány népcsoportot, annak hagyományos mesterségeit, szokásait, nyelvjárását. Képesek legyenek saját népcsoportjukról, rokonságukról, családjukról, nemzetiségi élményeikről szóban beszámolni. Adjanak elő cigány táncmotívumot és/vagy cigány dalt. A múlt és a kultúra megismerésével a tanulóknak formálódjon az azonosságtudat.

5. A cigány népismeret tantárgy értékelésének formái, szempontjai

Az egyéni értékelés különböző formái:

- Fél-és évvégén szöveges értékelést kap.
- Pár- és csoportmunkában való részvétel (játékban, vetélkedőben, szerepjátékban).
- Önálló szóbeli felelet.
- Házi dolgozat, projektmunka.

A tanulók értékelésének főbb szempontjai:

- Aktivitás és részvétel a tanulói tevékenységek során pl.: Részvétel a közös éneklésben és szituációs játékokban
- Szóbeli és írásbeli feleletek, beszámolók esetében az összefüggő, követhető, logikus gondolatmenetre való törekvés. Zenehallgatás során észrevételek megfogalmazása
- Képes-e önállóan felépíteni feleletét? Képes-e kérdéseket megfogalmazni?
- Az alapvető fogalmak helyes használata.
- Egyéni és csoportos képességfejlesztő feladatok megoldása.
- Produktumok egyéni vagy csoportos elkészítése.

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

– Tanórán kívüli információszerzés és gyűjtőmunka produktumainak bemutatása.

A tanulói teljesítmények értékelésében iskolánkban a hagyományos, 5 fokozatú osztályzat skálát alkalmazzuk.

Az egységes értékelés kialakítása végett megegyeztünk abban, hogy az egyes feladatlapos dolgozatoknál elért pontszámokat a következő **százalékos kulcs alapján váltjuk át szöveges értékeléssé, érdemjeggyé.**

nem felelt meg	0 % -34%	elégtelen (1)
gyengén felelt meg	35% - 50%	elégséges (2)
megfelelt	51% - 75%	közepes (3)
jól megfelelt	76% - 90%	jó (4)
kiválóan megfelelt	91% - 100%	jeles (5)

A félévi és év végi minősítés – osztályozás nem mechanikus művelet. A záró osztályzat tükrözi a tanuló évközi szereplését. Értékeli az igyekezetét, a teljesítmény változásának irányát.

Az iskolánkban a tanulói teljesítmények objektív értékelését tartjuk alapvetőnek, de fontosnak tartjuk a tanulók tudásbeli fejlődéséről alkotott tanítói, tanári vélemény osztályzatban való kifejezésre juttatását is.

Az értékelés információt ad a gyerekeknek, szülőknek az előrehaladásról, és lehetővé teszi a fejlődés mértékéhez szükséges egyéni korrekciókat.